

KRÍZOVÝ PLÁN

**zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti
pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej
koronavírusom (COVID-19)
v DSS Ladomerská Vieska**

Verzia	01	Platná od	16.03.2020
Revízia	01	Platná od	04.05.2020
Výtlačok	01	Originál č.	01

Obsah

Účel.....	3
Úvod.....	4
Cieľ dokumentu.....	5
1 Základné informácie.....	6
1.1 Príznaky.....	6
1.2 Prevencia.....	7
1.3 Sekundárna prevencia.....	8
2 Manažment PSS a zamestnanca pri výskyte ochorenia COVID- 19.....	8
2.1 Návrat príbuzného z oblasti s výskytom ochorenia COVID-19.....	8
2.2 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca.....	8
2.3 Manažment príjmu klienta do zariadenia pre seniorov v súvislosti so zvýšeným rizikom šírenia nákazy vírusom COVID 19.....	10
2.4 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 v Dignitas n.o.....	11
3 Organizovanie zdravotnej starostlivosti.....	13
3.1 Postup starostlivosti o diabetikov v období výskytu COVID – 19.....	13
4 Realizácia krízových intervencií pri pandémie COVID-19.....	13
5 Call centrá na Regionálne úrady verejného zdravotníctva.....	14
6 Pandemické obdobie.....	15
7 Zoznam príloh.....	18

Účel

DSS v súlade s ustanovením zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov vzhľadom k aktuálnej epidemiologickej situácii

v y d á v a

Krízový plán pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom (COVID-19, SARS-CoV) v DSS Ladomerská Vieska.

Úvod

Krízový plán upravuje preventívne postupy pri výskyte podozrivých a potvrdených prípadov koronavírusu COVID-19 u klientov alebo zamestnancov zariadenia DSS. Prináša zamestnancom základné informácie o ochorení COVID-19, návrh postupov a opatrení, ktoré smerujú k zabráneniu šírenia ochorenia a postupy v prípade väčšieho rozšírenia ochorenia.

CIEĽ DOKUMENTU

Koordinovaná informovanosť, zníženie paniky, prevencia stresu u klientov, rodín klientov, zamestnancov a manažmentu poskytovateľa sociálnych služieb.

Hlavným cieľom plánu v prípade vzniku pandémie je zmierniť jej zdravotné, sociálne a ekonomické následky.

Na dosiahnutie tohto cieľa sa prijímajú tieto opatrenia:

- posilnenie systému rýchleho varovania pre včasné zachytenie možného ochorenia spôsobeného pandemickým kmeňom,
- ochrana PSS a zamestnancov pred vznikom nového pandemického vírusu v čo najväčšej miere,
- minimalizovanie rozšírenia nového vírusu a predchádzanie vzniku pandémie,
- priebežné vyhodnocovanie epidemiologickej situácie, analýza výskytu, prijímanie okamžitých protiepidemických opatrení,
- ohraničenie chorobnosti a smrtnosti pri rozšírení pandemického kmeňa vírusu COVID- 19,
- zabezpečenie liečby a zdravotnej starostlivosti o chorých a liečba komplikácií,
- zabezpečenie pochovávaní mŕtvych,
- zabezpečenie okamžitej informovanosti zamestnancov,
- kontrola dodržiavania odporúčaných opatrení,
- redukovanie dopadu epidémie na každodenný život, prácu a plánovanie ďalších dôsledkov,
- minimalizovanie ekonomických strát.

Princípy základných opatrení:

- redukcia dopadu na verejné zdravie, znížením chorobnosti a smrtnosti. Zásahy je potrebné aplikovať tam, kde sa dá dosiahnuť možný zdravotný benefit. Postupovať sa bude podľa stanovených priorít,
- ochrana a liečba populácie cielenými opatreniami zameranými na spomalenie šírenia pandémie aj za cenu predĺženia trvania pandémie,
- spolupráca medzi vládou SR, úradmi verejného zdravotníctva, zdravotníckymi organizáciami, krajskými samosprávnymi orgánmi a obvodnými úradmi (odbormi krízového riadenia) a verejnosťou na všetkých úrovniach.

1 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Koronavírus spôsobujúci ochorenie COVID-19 bol identifikovaný v Číne na konci roka 2019. Predstavuje nový kmeň vírusu, ktorý sa doteraz u ľudí nevyskytoval. Ochorenie patrí medzi kvapôčkové infekcie. Akútny respiračný syndróm spôsobuje koronavírus SARS-CoV-2 z čeľade Coronaviridae, ktorý patrí medzi betakoronavírusy, kam sa zaraďujú aj koronavírusy SARS-CoV a MERSCoV, ale vykazuje od nich genetickú odlišnosť.

Ochorenie sa prejavuje najmä kašľom, dýchavičnosťou, horúčkou, zápalom pľúc, v prípade komplikácií môže skončiť úmrtím. Odhadovaný inkubačný čas ochorenia je 2 až 14 dní, môže však byť aj dlhší. Koronavírus SARS-CoV-2 sa prenáša z človeka na človeka. Vírus COVID-19 sa primárne šíri prostredníctvom kvapôčok slín alebo sekrétov z nosa, keď infikovaná osoba kašle alebo kýcha, preto je veľmi dôležité dodržiavať hygienické opatrenia.

Liečba je symptomatická ako pri chrípke - podávanie liekov na zníženie telesnej teploty, proti kašľu, bolesti hlavy, proti zápalu dýchacích ciest. Keďže ide o vírusové ochorenie, tak sa na liečbu nevyužívajú antibiotiká. Špecifická očkovacia látka proti novému koronavírusu COVID-19 zatiaľ ešte neexistuje. Prebieha viacero klinických štúdií, ktoré preverujú možné spôsoby liečby.

1.1 Príznaky

- *horúčka nad 38 stupňov Celzia (pozor! u starších a imunitne oslabených klientov sociálnych služieb môže telesná teplota zostať nízka, preto treba zväžiť aj iné príznaky a poradiť sa s lekárom),*
- *kašeľ,*
- *sťažené dýchanie (tzv. dýchavica, klient nevie dokončiť nádych (ľudovo „nevie sa dodýchnuť“, prípadne má zrýchlené dýchanie),*
- *bolesť svalov.*
- *bolesť hlavy,*
- *únava, malátnosť.*

Vo všeobecnosti môže táto infekcia spôsobiť závažnejšie príznaky u klientov sociálnych služieb:

- s oslabeným imunitným systémom,
- seniorov nad 70 rokov,
- s chronickým ochorením (najmä: onkologické ochorenie, pľúcne ochorenie, srdcovo-cievne, cukrovka),
- liečených imunosupresívnymi (imunitný systém potláčajúcimi) liekmi,
- so súčasne sa vyskytujúcimi viacerými ochoreniami u toho istého klienta – títo sú najviac náchylní na vývoj komplikácií, či už pri COVID-19 alebo sezónnej chrípke.

Väčšina infikovaných ľudí s Covid – 19 bude pociťovať len mierne alebo stredne závažné príznaky respiračného ochorenia a zotavia sa bez nutnosti špeciálnej liečby. U starších ľudí a ľudí so

zdravotnými ťažkosťami ako sú vyššie uvedené je zvýšené riziko rozvoja závažného respiračného ochorenia a úmrtia.

1.2 Prevencia

Najúčinnejší spôsob ako zabrániť a spomaliť šírenie sú relevantné zdroje informácií o víruse COVID-19, jeho príčinách a spôsoboch, ako sa šíri.

Vyhnuť sa úzkemu kontaktu s ľuďmi s akútnym respiračným ochorením.
Skrátiť pobyt v priestoroch, kde sa nachádza veľké množstvo ľudí.

Dôležitá je ochrana seba i druhých pred infekciou. Dôkladné umývanie rúk, používanie prípravkov na báze alkoholu, nedotýkať sa tváre. Často si umývať ruky teplou vodou a mydlom minimálne 20s. (najmä pri priamom kontakte s chorými alebo izolovanými v prostredí zariadenia sociálnych služieb alebo ich okolí), ak mydlo s dezinfekčným účinkom v dávkovači nie je dostupné. Ako ďalší stupeň po umytí rúk je vhodné použiť dezinfekčný gél na báze alkoholu. Účinnosť umývania rúk možno zvýšiť použitím dezinfekčného mydla s virucídnym účinkom.

Zamestnanci by si mali umývať ruky:

- pred odchodom z domu,
- pri príchode do práce,
- po použití toalety,
- po prestávke a denných pracovných činnostiach,
- pred prípravou jedla a nápojov,
- pred a po konzumácii jedla a nápojov, vrátane desiat,
- pred odchodom z práce,
- pri príchode domov,
- po každom priamom kontakte s chorým alebo izolovaným klientom.
- Nepoužívať spoločné uteráky a predmety osobnej potreby.
- Dodržiavať zásady dezinfekcie povrchov v zmysle prevádzkového poriadku a po každej činnosti pri ktorej došlo ku ich kontaminácii a pravidelne vetrať uzatvorené priestory.
- Zakázať návštevy v DSS.

Ak krízovým štábom SR, alebo hlavným hygienikom SR bude vyhlásený zákaz návštev, tak ani vo výnimočných prípadoch nepovolíť návštevy príbuzným, ktorí sa vrátili z rizikových oblastí alebo vykazujú známky respiračnej infekcie. Zdraví príbuzní, bez epidemiologickej anamnézy môžu mať povolené návštevy /návštevy schvaľuje riaditeľ /vo výnimočných prípadoch, ak sa jedná o paliatívneho klienta. O takejto návšteve musí byť vedený záznam a dodržané všeobecné preventívne opatrenia na zabránenie prenosu kvapôčkovej infekcie.

1.3 Sekundárna prevencia

V prípade ochorenia je základnou prevenciou šírenia vírusu izolácia chorého a jeho kontaktov pred, ako aj po vypuknutí ochorenia v období jeho nákazlivosti (t.j. 14 dní resp. podľa usmernenia lekára).

Osoby s akútnym respiračným ochorením by mali dodržiavať respiračnú hygienu – dodržať dostatočnú vzdialenosť od iných osôb - 2 metre, zakryť si ústa a nos vreckovkou alebo papierovým obrúskom (v prípade ak nemajú vreckovku kašľať a kýchať do rukáva – do laktového zhybu, nie do rúk!).

2 Manažment PSS a zamestnanca pri výskyte ochorenia COVID- 19

2.1 Návrat príbuzného z oblasti s výskytom ochorenia COVID-19

Ak sa príbuzný klienta a ďalšie osoby vrátili najmä z krajín Ázie (najmä Čína, Kórea), z Talianska, Iránu, či z iných oblastí s vysokým výskytom COVID-19, odporúča sa: aby aj po uplynutí karantény v nasledujúcich 14 dňoch po opustení oblasti s vysokým počtom ochorení COVID-19 aj v ďalších nasledujúcich 14 dňoch po uplynutí tejto karantény nenavštevovali svojich príbuzných a ďalšie osoby, ktoré sú umiestnené v zariadeniach sociálnych služieb (všetkých druhov zariadení podľa platnej legislatívy), alebo akútne hospitalizovaných v zdravotníckych zariadeniach, pokiaľ nie je klient v paliatívnej starostlivosti alebo v ťažkom stave, kedy je potrebné návštevu konzultovať s hygienikom RÚVZ.

Samotný klient, ktorý prišiel do kontaktu s chorým alebo osobou bez príznakov ale s potvrdenou infekciou COVID-19, môže byť bez príznakov tohto ochorenia (ale rizikový pre svoje okolie, lebo je nosičom infekcie) alebo s príznakmi. V prípade ľahkej formy môže zostať v domácej izolácii alebo v izolácii pobytového zariadenia, t.j. naďalej vyžadujúci sociálnu službu. Pri stredne ťažkej alebo ťažkej forme, alebo z dôvodov sociálneho statusu domácnosti a kognitívneho stavu klienta môže byť hospitalizovaný v zdravotníckom zariadení po dobu minimálne 14 dní, ak lekár a/alebo RÚVZ neurčí inak.

2.2 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca

Zamestnanec má povinnosť s ohľadom na platnú legislatívu Zákonníka práce zamestnávateľa informovať o tom, že sa vrátil on alebo jeho blízky príbuzný resp. blízka osoba z rizikovej oblasti zasaiahnutej koronavírusom, alebo o tom, že v jeho domácnosti alebo blízkom okolí bol v priamom kontakte s osobou, ktorej bola zistená t.j. laboratórnym vyšetrením na ÚVZSR potvrdená infekcia COVID-19 alebo je v izolácii pre podozrenie na infekciu a nie sú ešte výsledky vyšetrenia známe.

Zamestnávateľ je vzhľadom na povinnosť predchádzať rizikám z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci oprávnený vyzvať zamestnanca, aby sa podrobil vyšetreniu u všeobecného lekára (ktorého má kontaktovať najskôr telefonicky a podľa inštrukcií buď prísť na vyšetrenie alebo zostať v domácej izolácii a pod.), popr. hygienika príslušného RÚVZ, najmä ak je dôvodné podozrenie nebezpečenstva vzhľadom k vykonávanej práci alebo má zamestnávateľ podozrenie, že zamestnanec nie je spôsobilý vykonávať prácu pre možnosť infekcie COVID-19. O prípadnom nariadení karantény t.j. izolácie, jej trvaní a ukončení rozhoduje príslušný RÚVZ a v tomto zmysle je povinný podať zamestnávateľovi na jeho žiadosť informáciu o tom, že zamestnancovi bola

karanténa nariadená. V prípade, že je zamestnancovi nariadená karanténa, ide o prekážku v práci na strane zamestnanca, pri ktorej mu prislúcha náhrada mzdy alebo platu rovnako ako v prípade, keď je dočasne práce neschopný.

Vzhľadom na súčasne prebiehajúce aj iné ako COVID-19 respiračné ochorenia je vhodné odporučiť pre zamestnancov s príznakmi respiračnej infekcie nasledovné:

- zostať doma na lôžku,
- telefonicky konzultovať svojho ošetrojúceho lekára ohľadom správnej liečby a postupu pri prípadnom vyšetrení (telefonovať ešte pred príchodom do ambulancie a riadiť sa inštrukciou lekára),
- prijímať tekutiny a vitamíny,
- nebyť v priamom kontakte s klientmi, ani zamestnancami zariadenia sociálnych služieb počas doby pretrvávania príznakov,
- zamestnanec sa môže vrátiť na pracovisko, ak nemá aspoň 3 dni po sebe známky respiračnej infekcie (pri nepotvrdení COVID-19) a pri známom ochorení COVID-19 až vtedy keď mu to umožní hygienik RÚVZ.

V prípade potvrdenia ochorenia COVID-19 u zamestnanca sociálnych služieb sú izolovaní všetci klienti, ktorí prišli s chorým zamestnancom do kontaktu, ak tak určí hygienik RÚVZ. V tomto prípade by muselo byť v karanténe celé zariadenie, nakoľko zamestnanci prvého kontaktu sú v styku s každým PSS. PSS bude zabezpečovaná zdravotná, ošetrovateľsko-opatrovateľská starostlivosť a sociálna starostlivosť. PSS budú zabezpečované bio-psycho-sociálne potreby.

Všetky priestory a povrchy, v ktorých sa chorý zamestnanec nachádzal, musia byť následne dôkladne dezinfikované za použitia virucídneho dezinfekčného prostriedku podľa dezinfekčného plánu prevádzkového poriadku poskytovateľa sociálnych služieb a usmernenia pracovníka RÚVZ.

Všeobecné odporúčania pre zamestnancov:

- Seba považuj za potencionalneho nositeľa nákazy. Tento bod je mimoriadne dôležitý, pretože minimálne prvé tri dni žiaden nakazený nemá príznaky, ale vírus prenáša. Čo keď som to ja? Preto nos rúško! Bez neho sa s nikým nerozprávaj. Rúško považuj za infekčné. Ak sa ho dotkneš rukami, potom si ich dezinfikuj, rovnako ak sa dotkneš svojho nosa, úst, očí. Alebo si ich umy mydlom. Ruky si umy aj **predtým, ako ideš na pracovisko, minimálne 40 s.**
- **Pred nástupom do zamestnania si zmeraj teplotu, ak ju máš zvýšenú nad 37 °C, pracovať určite nechod' a oznám to svojmu zamestnávateľovi. Rovnako, ak si začal/a viac kašľať a kýchať.**
- Nos rúško, rukavice a okuliare a vstupuj len do takých priestorov, kde VŠETCI pol hodiny dozadu nosili rúška. **Nepribližuj sa k osobe bez rúška, zvlášť ak kašle či rozpráva.**
- **Všetky veci, ktorých sa vonku dotkneš (kľučky, zábradlie, tovar), vopred považuj za kontaminované.** Ak na pracovisku vytiahneš mobil a dotkneš sa ho rukou, ktorou si predtým chytil kľučku, je kontaminovaný aj ten. To isté s peňaženkou.
- **Preto používaj jednorázové rukavice. Bude ich mať k dispozícii zamestnávateľ. Rovnako dostaneš aj rúško.** Rukami vírus nedostaneš (okrem poranení kože). Striktne rozdeľuj veci na kontaminované a nekontaminované.
- Ruky si dezinfikuj alkoholom alebo prípravkom aj predtým, ako vytiahneš mobil, kľúče, peňaženku alebo sa čohokoľvek chytiš.
- **Pri hovore sa mobilom nedotýkaj rúška.** Považuj ho za **dost' infekčné.** Využívaj hovor cez reproduktor. Po návrate domov ich všetky vydezinfikuj.

- Pri stretnutí minimalizuj kontakt. Drž si odstup. Fyzický odstup nahradzuj komunikáciou a pekným slovom, aby sa klienti nebáli a nezľakli. Predsa len si všetci zvykáme na to, aké je to stretávať ľudí v rúškach. Povzbud' ich.
- Ak už musíš niečo predávať z ruky do ruky, upozorni klientov, že si majú umyť ruky. V prípade nákupu ho radšej nechaj pri dverách. Postup preberania peňazí si dohodni s koordinátorom/koordinátorkou.

Po návrate domov si:

- Sním si rukavice, aby si nekontaminoval kľúče, kľučky. Ak ich kontaminuješ, denzinfikuj ich. Nechaj si pri dverách nádobu, kde ich odhodíš a neskôr znehodnotíš.
- Vyzleč si vrchné oblečenie, topánky. Daj ich oprat' alebo odlož bokom.
- Umy si ruky mydlom podľa návodu RÚVZ po dobu aspoň 40s.
- Sním si rúško za gumičky a daj ho vyprat' alebo ho dezinfikuj 70% alkoholom. Opraté a vysušené rúško prežehli.

2.3 Manažment príjmu klienta do zariadenia pre seniorov v súvislosti so zvýšeným rizikom šírenia nákazy vírusom COVID 19

Príjmy nových klientov do DSS budeme realizovať pri dodržaní nasledovných opatrení:

- Zariadenie neprijíma osoby, ktoré majú suspektný alebo potvrdený SARS-CoV-2 a sú v domácej liečbe, alebo bola týmto osobám a členom ich domácnosti príslušným VLD nariadená PN z dôvodu karantény pre COVID-19 (t.j. osoby/ členovia jednej domácnosti sú v izolácii po dobu 14 dní z dôvodu výskytu (susp. alebo potvrdeného) ochorenia novým koronavírusom 2019 (COVID-19);
- Odporúčame všetkým žiadateľom ak to je možné, aby 14 dní pred plánovaným prijatím klienta z jeho domáceho prostredia oboznámili všeobecného lekára klienta, že začínajú s jeho izoláciou v domácnosti z dôvodu plánovaného umiestnenia do pobytového zariadenia sociálnych služieb. Po uplynutí 14 dní rodina podpíše **čestné prehlásenie**; a žiadať, aby mal vykonaný 1x test na COVID-19, ktorý musí byť negatívny.
- Podmienkou prijatia do zariadenia je potvrdenie klienta alebo jeho rodinných príslušníkov o bezinfekčnosti prostredia, v ktorom žije. Toto potvrdenie je čestným prehlásením klienta alebo jeho rodinného príslušníka, že mu nebola nariadená PN z dôvodu karantény, ktorá by pretrvávala v čase umiestnenia do pobytového zariadenia sociálnych služieb;
- Do zariadenia nie sú prijímané osoby s prejavmi akútneho infekčného respiračného ochorenia (*horúčka, dýchavica, kašeľ* - okrem jasného dokumentovaného chronického pľúcneho ochorenia napr. astmy a pod.);
- Zariadenie podľa možnosti manažuje proces príjmu bez nevyhnutnej prítomnosti príbuzného (tzv. režimové opatrenia). Ak je prítomnosť príbuzného nevyhnutná, prítomný môže byť iba zdravý príbuzný bez pozitívnej epidemiologickej anamnézy, bez známkov respiračného infektu a nebola mu nariadená VLD PN z dôvodu karantény (tzv. „karanténna PN“). Počas pobytu v zariadení celý čas používa rúško a vydezinfikuje si ruky alebo umyje si ruky mydlom min. po dobu 20 sekúnd pri vstupe do zariadenia.
- Zariadenie zväzi expektáciu/izoláciu novoprijateho klienta, po dobu 14 dní pri striktnom dodržiavaní hygienicko - epidemiologickeho režimu.
- V prípade ak klient žije sám, je vy vysokom stupni odkázanosti a potrebe akútneho umiestnenia do zariadenia sociálnych služieb pobytového typu, takýto klient je prijímaný bezodkladne bez predchádzajúcej 14 dňovej domácej izolácie. Klient je ubytovaný v izolačnej miestnosti na 14 dní , za prísnych hygienicko-epidemiologickeho opatrení.

2.4 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 v DSS

V prípade, ak je u klienta pobytovej sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb podozrenie na infekciu COVID-19, je pracovníkom tejto pobytovej sociálnej služby primárne kontaktovaný ošetrojúci lekár (všeobecný lekár pre dospelých), ktorý rozhodne o ďalšom postupe. Pokiaľ nie je k dispozícii lekár, je kontaktovaný príslušný RÚVZ v mieste kraja pre určenie ďalšieho postupu.

V prípade, ak regionálny hygienik RÚVZ vysloví podozrenie z infekcie COVID-19, ale rozhodne, že chorý klient nebude prevezený do zdravotníckeho zariadenia na ďalšie odborné vyšetrenie alebo hospitalizáciu, ale vyšetří ho tím záchranej zdravotnej služby, ktorý odoberie aj vzorky na potvrdenie / vyvrátenie podozrenia na COVID-19, tak je v zariadení sociálnych služieb chorý klient zabezpečený v prísnej izolácii podľa odporúčaní odborného pracovníka miestne územného RÚVZ. V starostlivosti o tohto klienta sa postupuje rovnako ako v prípade bežnej respiračnej vírusovej infekcie. Pre takýto prípad má poskytovateľ vytvorenú miestnosť- izolačku.

Izby s izolovaným pacientom budú označené ako infekčné z dôvodu, aby boli zamestnanci jasne informovaní o potrebe dodržiavania režimových opatrení a bariérovej ošetrovacej techniky.

Chorý klient musí použiť rúško alebo vreckovku, ktoré sú následne bezpečne uskladnené v špeciálnej nádobe označené ako *biologický odpad* alebo aspoň v 2 vreciach a samostatnej nádobe pre zhromažďovanie biologického materiálu, ktorý sa bude pravidelne vynášať za prísnych podmienok, ktoré nedovolia kontaminácii okolitého prostredia mimo izbu izolovaného klienta. Následne musí byť tento materiál zlikvidovaný podľa prevádzkového poriadku zariadenia, ktorý musí obsahovať postup zberu a likvidácie odpadkov z hľadiska ich charakteru (biologický, ostrý, komunálny apod.). V takomto prípade sú zakázané návštevy, iba v špeciálnych prípadoch môže riaditeľ zariadenia povoliť návštevu chorého rodinou, a to v prípade ak je klient v terminálnom štádiu svojho života. Personál je vybavený jednorazovými pomôckami určenými pre prácu so suspektným (podozrivým) alebo s potvrdeným ochorením COVID-19, ktorému v prípade, že ich nemá, zabezpečia ich prostredníctvom BBSK. Personál je vzdelávaný podľa vnútorných predpisov poskytovateľa sociálnej služby a pokynov RÚVZ. Jednorazové pomôcky použité na ošetrovanie chorého klienta sú bezpečne likvidované ihneď po použití (vrátane papierových obrúskov použitých pri kašľaní, či fúkaní nosa).

V izbách s infikovanými PSS je potrebné zabezpečiť:

- aby boli klienti požiadaní, aby spali s hlavami na opačných koncoch postele tak, aby sa počas spánku predišlo neprípustnej blízkosti tvárí iných ľudí;
- v tejto časti miestnosti, alebo budovy, má byť zabezpečená dobrá a pravidelná vetratelnosť;
- dôsledne sa odporúča dbať nato, aby sa súpravy mydla (povrch dávkovača), pravidelne čistili dezinfekčným prostriedkom pre zábranu prípadnému sekundárnemu prenosu;
- dôsledne sa odporúča pre týchto klientov podávať jedlo iba v jednorazových tanieroch, resp. nádobách s jednorazovým príborom (ak to nie je možné, tak je potrebné následne správne umytie riadu);

Všeobecne by priestory mali byť dobre vetratelné, mali by mať v pravidelných intervaloch dezinfekčným prostriedkom čistené povrchy a pri príjme musia byť klienti hneď umiestnení na základe vyššie uvedeného prvotného zhodnotenia prejavov zdravotného stavu. Vhodné je zabezpečiť vytvorenie menších skupiniek klientov napr. pri výdaji stravy alebo vo všeobecnosti zabezpečiť výdaj balenej stravy, v rámci ochrany zamestnancov poskytnúť možnosť rozdelenia ich činností na kontaktné a nekontaktné, prípadne s ohľadom na špecifiká jednotlivých poskytovateľov sociálnych služieb poskytovať službu nepretržite počas 24 hodín.

Postup po použití OOPP

- vyzliecť rukavice,

- vyzliecť pracovný odev a obuv,
- umyť ruky mydlom a vodou resp. dekontaminovať ruky,
- odstrániť ochranné okuliare,
- odstrániť respirátor (ochrannú masku),
- opäť umyť resp. dekontaminovať ruky.

Bezpečná likvidácia OOPP po použití (na zabránenie sekundárnej kontaminácie nekontaminovaných predmetov a iných povrchov v prostredí)

- použité jednorazové OOPP uložiť do nepriepustného označeného obalu, skladovať na vyhradenom mieste, následne bezpečne likvidovať,
- viacnásobne použiteľné OOPP po použití uložiť do nepriepustného označeného obalu, skladovať na vyhradenom mieste, následne čistiť a dezinfikovať za použitia štandardných dezinfekčných postupov.

Ak nie sú k dispozícii jednorazové pomôcky určené pre prácu s COVID-19 a nemožno tak zaistiť dostatočnú ochranu personálu, musí byť klient v spolupráci s RÚVZ-om odoslaný sanitkou vybavenou na prevoz infekčného pacienta do zdravotníckeho zariadenia a hospitalizovaný počas celej doby infekčnosti.

Na základe vyplnenia formulára o hlásení kontaktov môže byť nariadené izolovanie všetkých klientov, ktorí prišli s chorým klientom do kontaktu, ak tak rozhodne miestne príslušný RÚVZ. V takom prípade sa poskytovateľ riadi odporúčaním RÚVZ v manažmente ďalších klientov a pracovníkov zariadenia.

Všeobecné odporúčania:

V DSS:

- sa dočasne pozastavia všetky skupinové podujatia a skupinové aktivity.
- sa dočasne zakazuje pohyb klientov zariadenia sociálnych služieb mimo priestorov tohto zariadenia – v komunite s prítomnosťou ďalších osôb (možnosť pohybu na pozemku, záhrade priľahlej k zariadeniu nie je týmto zákazom dotknutá, prijímatelia sociálnych služieb nemajú povinnosť nosiť rukavice a rúška (zariadenie je ich domov).
- odporúča zamestnancom po príchode do zariadenia bezkontaktným teplomerom (infračerveným) zmerať telesnú teplotu – pri zvýšenej teplote okamžite zamestnanca poslať domov
- zdravotný stav PSS sa monitoruje 2x denne – ***denný skrining PSS***
- striktne dodržiavať zákaz návštev (iba ak ide o prijímateľa sociálnej služby v terminálnej fáze ľudského života, z hľadiska etických princípov a za preventívnych opatrení, sa tento zákaz nebude uplatňovať, schvaľuje riaditeľ).
- komunikácia s rodinnými príslušníkmi a blízkymi osobami prebieha výlučne telefonicky,
- zamestnanci, ktorí majú určené dni priamej práce na pracovisku sa zvyšné dni nachádzajú v domácom prostredí. V domácom prostredí / ***žiadost' o home office*** / vykonávajú prípadne vykonávajú určenú prácu z domu. Zároveň sú povinní využiť tieto dni na samoštúdium v oblasti svojho zamerania činnosti v DSS, čo zdokumentuje vo ***Výkaze činnosti home office***. Výkaz je súčasťou mesačného výkazu mzdových nárokov.

3 Organizovanie zdravotnej starostlivosti

3.1 Postup starostlivosti o diabetikov v období výskytu COVID – 19

Návrh opatrení :

- Telefonické preobjednávanie pacientov na celé obdobie, až po dobu potvrdenia zníženého výskytu COVID – 19 (pacienti sú dlhodobo objednávaní na odbery krvi).
- Využitie merania glykémii glukomerami a telefonické manažovanie pacienta v prípade potrebnej úpravy liečby a poskytnutia rád.
- V akútnych prípadoch návšteva na diabetologickej ambulancii po upozornení pacienta na nasledovné: bez teploty, kašľa, nádchy, návšteva s ochrannou rúškou, objednanie pacienta na presný čas, v záujme eliminácie združovania sa pacientov v čakárni.
- 100 % využívanie e- Receptu v prípade potreby liekov a zdravotníckych pomôcok.

Tento postup platí pre všetky všeobecné ambulancie lekárov pre dospelých a odborné ambulancie, kde sú klienti v dispenzári.

4 Realizácia krízových intervencií pri pandémie COVID-19

1. Vedenie DSS určí **interný krízový tím** pre prípad vzniku karantény v zariadení a iných krízových udalostí. Podmienkou je osobná prítomnosť členov krízového štábu v čase krízy.
2. Vedenie DSS má **pravidelné stretnutia**, operatívne reaguje na situáciu, kontroluje plnenie krízového plánu.
3. Je pripravený plán krízových opatrení- **Krízový plán**
4. Na viditeľnom mieste sú kontakty na príslušný RÚVZ v prípade potreby konzultácie so žiadosťou o odporúčania postupu pre zariadenie.
5. Zamestnanci sú informovaní o spracovaní krízového plánu.
6. Verejnosť a príbuzní sú informovaní o spracovaní krízového plánu na webovej stránke zariadenia.
7. V prípade návštev klientov s kognitívnym deficitom je zaistená **evidencia návštev**.
8. Komunikáciu s médiami vedie **výhradne riaditeľ**.
9. Klienti DSS sú informovaní o spracovaní krízového plánu prostredníctvom riaditeľky a sociálnych pracovníkov, a to v adekvátnej forme.
10. Zamestnancom je vydaný pokyn o povinnosti informovania zamestnávateľa telefonicky v prípade (ich alebo ich rodinných príslušníkov alebo blízkych osôb) ciest do krajín s výskytom nákazy a musia sa riadiť podľa pokynov RÚVZ.
11. Zamestnancom krízového tímu majú k dispozícii telefóny prepojené pomocou skupinovej komunikácie napr. cez WhatsApp, alebo cez iné komunikačné zdroje.
12. Je vykonané **vzdelávanie personálu** o povahe vírusu a zopakované pravidlá respiračnej hygieny a hygieny rúk, narábanie s OOPP, obliekanie, vyzliekanie OOPP. Likvidácia OOPP. Preukázateľne potvrdené, že zamestnanec inštruktáži porozumel.

13. Je pripravený zoznam zamestnancov / tímy 1,2,3 / s telefónnymi číslami (so súhlasom zamestnanca), ktorí vyjadrili ochotu v prípade karantény zariadení zotrvať v krízovej službe (t. j. nepretržitý pobyt v uzavretom objekte 24/7). Prostredníctvom zoznamu sa zabezpečí ich včasné informovanie o odporúčaniach pre krízový pobyt v zariadení.
14. Je spracovaný plán tzv. reprofilizácie lôžok v DSS, t.j. vytvorenia izieb, miest, oddelenia pre izoláciu pre prípad nariadenia rozsiahlejšej izolácie v zariadení. Toto bude koordinované v detaile RÚVZ-om, ak taká situácia nastane. Krízový tím si pripraví iba plán prechodného preskupenia klientov a vytvorenia minimálne 2 tzv. izolačných miestností so samostatným WC , prípadne kúpeľňou (ak to je možné).
15. Je k dispozícii zoznam činností v rámci poskytovania sociálnych služieb, ktoré v prípade personálnej núdze sa budú alebo nebudú vykonávať.
16. Je zostavený tyždenný jedálny lístok s maximálnym podielom trvanlivých surovín a jednoduchých jedál.
17. Pokiaľ dôjde k výpadku technických služieb, je určené miesto, kde bude odpad uskladnený a ako bude označený.
18. Je k dispozícii zoznam vybavenia, ktoré zamestnanci musia mať so sebou pre prípad vyhlásenia karantény a povolania do zariadenia ku krízovej službe (napr. karimatka, spací vak, základné lieky pre svoju potrebu, oblečenie na 1 deň atď.) A zamestnanci sú o ňom informovaní.
19. Je vytvorený zoznam psychologických intervencií pre ukludnenie klientov, ich rodín, samotných zamestnancov. Vhodný je nácvik vedený sociálnym pracovníkom alebo psychológom alebo iným povereným pracovníkom tzv. copingových stratégií zvládania stresu a zopakovanie si základných vedomostí a informácií z krízovej intervencie. Všetci zamestnanci by mali prejsť preverením ovládania základných stratégií.

5 CALL CENTRÁ NA REGIONÁLNE ÚRADY VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

- všeobecné: +421800221234
- Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky – 0917 222 682
- **Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici - 0918 659 580**
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bratislave – 0917 426 075
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre – 0948 495 915
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave - 0905 903 053
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne – 0911 763 203
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach – 0918 389 841
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove – 0911 908 823
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline – 0905 342 812

6 PANDEMICKÉ OBDOBIE

DEFINÍCIA

Zvýšené a trvalé šírenie ochorenia v celej populácii.

CIELE

1. Minimalizovať morbiditu a mortalitu.
2. Udržať dostatočnú funkčnosť všetkých zložiek nevyhnutných na zabezpečenie chodu DSS.
3. Udržať činnosť všetkých zložiek zodpovedných za monitorovanie a kontrolu pandémie v DSS.
4. Minimalizovať dopady pandémie na život v DSS.
5. Monitorovať rozvoj pandémie na území Slovenskej republiky.
6. Zabezpečiť rovnakú dostupnosť zdravotnej starostlivosti a ošetrovateľsko- opatrovateľskej starostlivosti pre všetkých PSS a zamestnancov.
7. Trvalá komunikácia s PSS, so zamestnancami, verejnosťou, zdravotná výchova a dôsledná nefarmakologická intervencia.

Činnosť	Akcia
SURVEILLANCE	<ul style="list-style-type: none">○ Monitorovanie a hlásenie COVID-19.○ Monitorovanie šírenia COVID- 19, sledovanie epidemiologických, virologických a klinických aspektov.○ Aktivovanie systému rýchleho varovania na lokálnej, regionálnej a národnej úrovni do pohotovosti.○ Venovanie zvýšenej pozornosti najmä náhlemu vzostupu chorobnosti na akútne respiračné ochorenia (ARO), hromadným výskytom ARO, ochoreniam s neobvykle ťažkým priebehom ARO, ostatným indikátorom vzniku epidémie.○ Aktívne vyhľadávanie chorých zisťovaním a epidemiologickej anamnézy.○ Laboratórne vyšetrenie podozrivých z ochorenia a úmrtí s podozrivým patologicko-anatomickým nálezom.○ Overovanie systému na hlásenie a sledovanie počtu hospitalizovaných.○ Intenzívna príprava na identifikáciu prvých prípadov v ZpS, v BBSK a na Slovensku.○ Denné hlásenie a analýza epidemiologických a virologických údajov a na jej základe prijímanie adekvátnych opatrení.

Činnosť	Akcia
VEREJNOZDRAVOTNÍCKA INTERVENCIA	<ul style="list-style-type: none">● Všeobecné protiepidemické opatrenia (prijímanie opatrení na zabránenie zavlečenia ochorení do DSS v súlade s odporúčaniami vlády SR a BBSK.● Zabezpečenie informovanosti PSS a zamestnancov, vrátane pokynov ako sa zachovať v prípade ich objavenia a spôsoboch prenosu nákazy.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vypracovanie zásad pre ochranu pred nákazou a na zabránenie jej šírenia pre jednotlivcov. • Zdravotná výchova a informovanosť obyvateľstva (sledovanie situácie a informovanie odbornej i laickej verejnosti). • Všeobecné protiepidemické opatrenia (uplatňovanie zásad pre ochranu pred nákazou a na zabránenie jej šírenia pre jednotlivcov, zväžiť odporúčanie na nosenie ochranných masiek na miestach, kde dochádza k úzkemu kontaktu veľkého množstva osôb. • Prijímanie opatrení jednotlivými rezortmi, prijímanie všeobecných opatrení v súlade s Odborným usmernením pre surveillance COVID- 19, spolupráca s verejnou správou pri organizovaní zvýšenej potreby ošetrovateľskej starostlivosti o chorých, zásobovanie obyvateľstva a príprava na pochovávanie väčšieho počtu zomrelých. • Zdravotná výchova a informovanosť obyvateľstva (podávanie informácií zamestnancom a PSS prostredníctvom pravidelných pracovných stretnutí poverenou osobou a prostredníctvom webovej stránky, zriadenie informačnej linky).
--	--

Činnosť	Akcia
PROFYLAXIA A LIEČBA	<ul style="list-style-type: none"> • Školenie pracovníkov v zariadení v súlade so zásadami na ošetrovanie chorých v prípade rozvinutia pandémie. • Vytvorenie zásob osobných ochranných pomôcok, ošetrovacích pomôcok, špeciálnych zariadení (respirátory a pod.) v súlade s odhadom potrieb. • Overovanie aktuálnosti plánov pre zabezpečenie liečby chorých v pobytoých zariadeniach v prípade rozvinutia pandémie pri predpokladanej 25% - 35% chorobnosti personálu, školenie personálu. • Pokračovanie v školení dobrovoľných pracovníkov. • Spresňovanie počtov osôb v riziku nákazy. • Uplatňovanie zásad na ošetrovanie chorých v prípade pandémie v pobytoých zariadeniach. • Uplatňovanie a priebežne aktualizovanie (v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami) stratégie liečby ochorení v prípade vzniku pandémie. • Dodržiavanie stanovených podmienok na prijímanie klientov do pobytoých zariadení. • Dopĺňovanie zásob osobných ochranných pomôcok, ošetrovacích pomôcok, liekov, špeciálnych zariadení (respirátory a pod.) v súlade s odhadom potrieb. • Uplatňovanie plánov pre zabezpečenie liečby klientov v pobytoých zariadeniach v prípade pandémie. • V kooperácii so zmluvnými lekármi zabezpečiť starostlivosť o chorých umiestnených v DSS, plniť opatrenia vyplývajúce z nariadenia izolácie alebo karantény. • Postupná reprofilizácia lôžok podľa plánov. • Uplatňovanie plánov pre zabezpečenie akútnej zdravotnej starostlivosti

	<p>v prípade pandémie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapájanie dobrovoľných pracovníkov v ošetrovaní klientov.
--	--

Činnosť	Akcia
KOMUNIKÁCIA A RIADENIE	<p>Pravidelné zasadanie Krízového tímu / KT /za účelom aktualizácie pandemického plánu v súlade s odporúčaniami krízového tímu SR, vlády SR, hlavného hygienika SR a aktivácie všetkých zainteresovaných rezortov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intenzívna príprava na identifikáciu prvých prípadov v Slovenskej republike. • Pravidelné zasadanie KT. • Overovanie pripravenosti. • Stav najvyššej pohotovosti. • Zasadanie KT za účelom koordinácie prijímania opatrení a zabezpečenia zásobovania v súlade s aktuálnymi potrebami a odporúčaniami. • Po ukončení prvej vlny vyhodnotenie účinnosti opatrení, príprava na ďalšie vlny pandémie.

7 ZOZNAM PRÍLOH

- 1-KPL-Ako znížiť riziko infekcie
- 2-KPL-Rúška návod leták
- 3-KPL-10 odporúčaní keď ste doma COVID-19
- 4-KPL-Čo robiť ak ste chorý COVID-19
- 5-KPL-Sociálny odstup COVID-19
- 6-KPL-Pomoc sebe a druhým COVID-19
- 7-KPL-Čo musíte vedieť o COVID-19
- 8-KPL-Čestné vyhlásenie
- 9-KPL-Správna technika umývania rúk
- 10-KPL-Žiadosť o home office
- 11-KPL-Doporučené veci do karantény
- 12-KPL-Krízový jďálny lístok
- 13-KPL-Nebezpečný odpad-COVID-19
- 14-KPL-Pobyt mimo zariadenia ošetrovanie, vyšetrenie
- 15-KPL-Potvrdenie o trvaní pracovného pomeru
- 16-KPL-Príloha mesačného výkazu
- 17-KPL-Reprofilizácia lôžok
- 18-KPL-Skríning COVID-19, pozorovanie PSS
- 19-KPL-Súhlas so zaradením do tímu
- 20-KPL-Určenie činností v krízovom riadení
- 21-KPL-Zloženie tímov
- 22-KPL-Dezinfekčný plán DSS LV
- 23-KPL-Harmonogram dezinfekcie a upratovania
- 24-KPL-Plán oše a opa star.o klienta s COVID-19
- 25-KPL-Používanie OOPP v súvislosti s COVID-19
- 26-KPL-Riedenie dezinfekčných prostriedkov
- 27-KPL-Schéma krízových opatrení
- 28-KPL-Zvládanie stresu
- 29-KPL-Zamestnanci-lekári
- 30-KPL-Postupy v prípade karanténnej miestnosti
- 31-KPL-Rozdelenie činností v tíme
- 32-KPL-Komunikačná matica pri COVID-19
- 33-KPL- Preventívne opatrenia počas trvania mimoriadnej situácie